

Nr 179

Av fru **Sjövall m. fl.**, om utredning rörande vissa förtydliganden och ändringar i vallagarna.

Stadgandena såväl i lagen om val till riksdagen som i kommunala vallagen ger om förfarandet vid valförrättande och röstsammanräkning föreskrifter som i de flesta situationer är oförtydbara. Inte desto mindre har fall inträffat, då skilda uppfattningar om lagens andemening föranletts av att en bestämmelse inte varit tillräckligt klart formulerad.

Som exempel härpå kan anföras den diskussion, som i Göteborg uppstod i samband med stadsfullmäktigevalet 1958 och som bland annat avspeglade sig i tidningspressen.

I 23 § kommunala vallagen stadgas att valsedel skall vara av vitt papper utan kännetecken. I fall där såsom valsedel använts vitt papper med färgad linjering har fråga uppstått om en sådan valsedel uppfyllt lagens krav på »vitt papper». Om avsikten med lagens stadgande är att sådant linjerat papper skall godkännas, bör detta — för undvikande av olika tolkningar — klart sägas ifrån i lagtexten. Detta gäller även lagen om val till riksdagen.

Den ordningsföljd i vilken vallagarna upptar bestämmelserna om förfarings sättet vid röstsammanräkning ger en indirekt anvisning om att själva sammanräkningen icke skall verkställas förrän definitiv ståndpunkt tagits till samtliga valsedlars giltighet. Eftersom fall inträffat, då meningsskiljaktigheter framkommit i detta avseende, bör i lagen klart utsägas, att slutlig ståndpunkt till samtliga valsedlars giltighet skall ha tagits, innan sammanräkningen i myndigheten göres.

I vallagarna stadgas även vilka myndigheter som skall verkställa röstsammanräkningen samt att denna skall ske vid offentlig förrättning. Detta sistnämnda stadgande avser uppenbarligen att säkerställa medborgerlig insyn i röstsammanräkningen. Det allmänt praktiserade tillvägagångssättet gör emellertid att denna insyn enligt vårt förmenande är mera symbolisk än verklig. Vi menar därför, att vid varje led i valförrättningen, även sammanräkningen, en medborgerlig medverkan skall vara föreskriven, exempelvis genom att av valkorporationerna utsedda representanter tillsammans med myndigheten verkställer förrättningen.

Då de lagstadganden, vilka här ansetts böra bli föremål för förtydliganden och ändringar, kan förmodas stå i intimt samband med andra i lag fastlagda bestämmelser och då, såvitt vi har oss bekant, de ovan antydda

problemen inte blir föremål för övervägande i 1955 års valutredning, synes det oss lämpligast att en utredning företas i här berörda avseenden.

Undertecknade föreslår därför,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer om skyndsamt utredning beträffande förtydliganden och förändringar i vallagarnas ordalydelse i de stycken som ovan berörts.

Stockholm den 26 januari 1960

Elisabet Sjövall

Valter Kristenson

Olof Nilsson

Gunnar Carlsson

Olof Andreasson
